

*Матеріали II Всеукраїнської
науково-практичної
інтернет-конференції*

ВИКОРИСТАННЯ Й ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ТА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРИТОРІЙ

*Львівський національний
університет
природокористування*

14 травня 2024 року

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції*

**ВИКОРИСТАННЯ Й ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ
ТА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
ТЕРИТОРІЙ**

14 травня 2024 року

ЛЬВІВ

6. Ступень М., Казьмір Л. Інституціональні аспекти екологізації сільськогосподарського землекористування в Україні. *Економіст*. 2014. № 5. С. 53-56.

Тетяна Калина, д.е.н., професор
Тетяна Арзуманян, к.с.-г.н., доцент
Одеська державна академія будівництва та архітектури

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ІНТЕГРОВАНИМИ АГРАРНИМИ ФОРМУВАННЯМИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасні економічні реалії доводять, що динамічність розвитку окремих підприємств впливає на розвиток національної економіки та призводить до суттєвих змін в суспільстві. Від розвитку аграрного сектору залежить рівень благополуччя, забезпечення продовольчої безпеки, якості життя та здоров'я людей. Крім того, розвинений аграрний сектор сприяє зростанню кількості робочих місць, зайнятості сільського населення. В такому ключі, аграрний сектор є, з одного боку, локомотивом національної економіки та її ефективною інтеграції у світовий економічний простір, а з іншого – забезпечує зростання доходів населення зайнятого в сільському господарстві, тобто формує мультиплікативний ефект в розвитку інших галузей національної економіки. До того ж, успішний розвиток сільськогосподарського виробництва є ключовим чинником забезпечення продовольчої безпеки країни.

Продовольство є одним із стратегічних товарів, пріоритетів світової економіки, торгівлі, політики. Продовольство історично є найголовнішим життєвим ресурсом, оскільки за забезпеченістю ним населення можна об'єктивно оцінювати якість життя. Власне, рівень і якість харчування характеризують ступінь соціально-економічного розвитку будь-якої країни і на 60-70% визначають здоров'я, тривалість життя людини, її фізичне існування. Наявність, доступність та безпека продовольства є базовими показниками життєдіяльності людини та впливають на здоров'я наступних поколінь. Тому серед основних та взаємопов'язаних між собою глобальних проблем людства особливе місце посідає забезпечення продовольчої проблеми. Таким чином, продовольча безпека – це забезпечення населення фізичним і економічним доступом до безпечної, якісної та достатньої в кількісному і якісному відношенні продукції харчування, необхідної для повноцінного життя людини.

Значимим етапом в розвитку вітчизняного аграрного сектору економіки, особливо за останні 10-15 років, стала поява вітчизняних інтегрованих аграрних структур холдингового типу, які являють собою крупні господарські об'єднання, що мають замкнутий виробничий цикл, необхідні ресурси та фінансовий капітал, що дозволяє їм виробляти значні обсяги продукції та контролювати значну частину продовольчого ринку. Об'єктивно формування агрохолдингів пов'язано із підвищенням ефективності роботи аграрних підприємств з метою збільшення об'ємів виробництва і підвищенням ефективності роботи аграрних підприємств, збільшення їх фінансової стійкості шляхом досягнення достатнього рівня економічної безпеки, використання інноваційних технологій, оптимізації системи управління. Дослідження показують, що основною причиною створення інтегрованих сільськогосподарських підприємств є ефект масштабу та об'єднання в технологічний ланцюг виробництва і переробки.

Безперечно, роль агрохолдингів, як крупних гравців сільськогосподарського та продовольчого ринку країни важко недооцінити, оскільки вони забезпечують лівову частку ВВП, експорт продукції, робочі місця, впливають на ціни на сільськогосподарську продукцію, продукти харчування та продовольчу безпеку. Агрохолдинги України є вертикально інтегрованими структурами в економічній системі країни, до складу яких належать два суб'єкти: материнська та дочірня компанії. Найбільші агрохолдинги є значними землевласниками та землекористувачами. Зазначимо, що агрохолдинги країни нині

ВИКОРИСТАННЯ Й ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ТА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРИТОРІЙ

контролюють близько 9,5 млн.га сільськогосподарських угідь країни, що стало стимулом до вливання агрохолдингами капіталу в аграрне виробництво [1]. При цьому рейтинг лідерів 10 найбільших агрохолдингів (таблиця 1) постійно змінюється, хоча основні підприємства залишаються лідерами за виробництвом сільськогосподарської продукції в Україні та за обсягами земельного фонду. Зазначимо, що 6-7 років тому такий список виглядав зовсім інакше: місце в десятці спромоглись зберегти лише три компанії: UkrLandFarming, Кернел та МХП, на той час ще – Миронівський хлібопродукт. До того ж, UkrLandFarming, Кернел і «Миронівський хлібопродукт» за розміром своїх земельних банків входять у ТОП-35 найбільших латифундій світу [2].

Земельні банки агрохолдингів характеризуються значною територіальною розосередженістю: UkrLandFarming орендує угіддя у 22 областях, Укراгропром – у 17 областях, Кернел Груп – в 11 областях країни.

Таблиця 1 – ТОП-10 агрохолдингів України

Назва	Земельний банк, тис.га	Кількість працюючих	Спеціалізація
Кернел	524	12807	Соняшникова олія, зерно, кукурудза
UkrLand Farming	500	20000	Яйця, зернові, скотарство
МХП	380	28500	Курятина, м'ясопереробка, зернові
Agroprosperis	300	3328	Пшениця, кукурудза, соняшник
Астарт-Київ	240	10000	Цукор, кукурудза, пшениця
Контінентал Фармерз груп	195	2400	Картопля, насіння, зернові
Епіцентр Агро	160	2765	Зернові, олійні, насіння
Harveast	132	1800	Молоко, насінні, комбікорм
ІМК	123	2100	Зернові, олійні, молоко
Укрпромінвест Агро	120	4600	Цукор, борошно, скотарство

Джерело: побудовано автором за даними [1]

Агрохолдинги у власності та користуванні мають сільськогосподарські землі (переважно оброблювані); основні виробничі фонди (тваринницькі ферми; комбікормові заводи; сільськогосподарську та автомобільну техніку; ремонтні майстерні, молоко- та м'ясопереробні підприємства; магазини та торгові будинки; підприємства виробничої та екологічної інфраструктури тощо). Останнім часом спостерігається зниження накопичення земельних ресурсів крупними агрохолдингами, оскільки увага спрямована на ефективне вирощування сільськогосподарської продукції, оптимізації виробництва, використання сучасних технологій, застосування агрохімічних добавок, що є більш ефективним ніж збільшення посівних площ. Оптимізація землекористування повинна бути спрямована і на ефективне управління. Наявність значних територій не є гарантією високого та стабільного прибутку, оскільки більше уваги необхідно приділяти модернізації виробництва, використанню точних технологій, застосовувати нові гібриди посівного матеріалу, стійких до кліматичних умов та хвороб, модернізації виробничих потужностей, устаткування.

Список використаних джерел

1. Агрохолдинги України [Електронний ресурс]. URL: <https://tripoli.land.ua/agrokholdingi-ukrainy>
2. Названо десятку найприбутковіших аграрних компаній країни [Електронний ресурс]. URL: <https://landlord.ua/news/nazvano-desiatku-naiprybutkovishykh-ahrarynykh-kompanii-ukrainy-2022-roku/>

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
**«Використання й охорона земельних ресурсів та туристично-рекреаційний потенціал
територій»**
14 травня 2024 року

Комп'ютерна верстка
Черечон Оксани Іванівни

Надруковано в авторській редакції